

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยการสัมภาษณ์ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มารับบริการที่หน่วยให้คำปรึกษาเรื่องเอชไอวี โรงพยาบาลพะเยา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษา ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว การมีบุตร และรายได้ของครอบครัวต่อเดือนกับระดับความวิตกกังวล

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้ป่วยนอกที่มารับบริการตรวจเลือดหาเชื้อไวรัส เอช ไอ วี โดยตรงที่หน่วยให้คำปรึกษาเรื่องเอชไอวี โรงพยาบาลพะเยา และตรวจพบว่ามีแอนติบอดี เอช ไอ วี (เลือดให้ผลบวก) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 60 คน เป็นผู้มารับบริการในเดือนมีนาคม 2537 ถึง เดือนพฤษภาคม 2537 ทั้งหมด โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นผู้ป่วยรายใหม่
2. มีอายุระหว่าง 15-50 ปี
3. ไม่ได้ยาลดความวิตกกังวลหรือยากล่อมประสาท
4. ไม่เคยได้รับคำปรึกษาเรื่องเอชไอวีมาก่อน

สถานที่เก็บข้อมูล

ลักษณะของหน่วยให้คำปรึกษาเรื่องเอดส์ โรงพยาบาลพะเยา เป็นคลินิกที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ และให้คำปรึกษาแนะแนวทางด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแก่ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ การให้บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษาโดยดำเนินการในลักษณะต่อไปนี้คือ

1. รักษาความลับของผู้มาติดต่ออย่างเคร่งครัด ใช้เลเซอร์รหัสแทนชื่อ
2. ให้คำปรึกษาแนะนำที่มีลักษณะที่เป็นส่วนตัว
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
4. ให้บริการตรวจเลือด
5. ผู้มาติดต่อจะต้องมาฟังผลการตรวจเลือดด้วยตนเอง

คณะผู้ดำเนินการให้บริการปรึกษาแนะนำผู้ติดเชื้อเอดส์ประกอบด้วย แพทย์ และพยาบาล จัดหมุนเวียนวันละ 2 คน เปิดบริการในวันจันทร์ ถึง วันพฤหัสบดี เวลา 09.00-15.00 นาฬิกา บริการทั้งการให้คำปรึกษาโดยตรงและทางโทรศัพท์ แก่ผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว การมีบุตร และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวน 13 ข้อ
2. แบบวัดระดับความวิตกกังวลของซุง (Zung) ซึ่งผู้ศึกษาได้แปลเป็นภาษาไทยและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบประเมินลักษณะอาการที่บ่งบอกถึง

ความวิตกกังวลทั้งทางร่างกายและจิตใจ แบบวัดความวิตกกังวลนี้มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ จำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 4 ข้อ และข้อความทางลบ 16 ข้อ คำถามเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (rating scale) 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เลือกตอบ	การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1. ไม่มีความรู้สึกดังกล่าวเลยหรือ มีบ้างก็เพียงเล็กน้อย	4	1
2. มีความรู้สึกดังกล่าวบ้างบางเวลา	3	2
3. มีความรู้สึกดังกล่าวค่อนข้างมาก	2	3
4. มีความรู้สึกดังกล่าวมากที่สุด เป็นเกือบตลอดเวลาหรือตลอดเวลา	1	4

3. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึกต่อการติดเชื้อเอชไอวีซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ

การหาคุณภาพของ เครื่องมือ

1. แบบวัดระดับความวิตกกังวลที่ผู้ศึกษาได้แปลจากแบบวัดระดับความวิตกกังวลของช่วง ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ จิตแพทย์ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน นักจิตวิทยา 1 ท่าน และแพทย์ ผู้มีประสบการณ์ในหน่วยให้คำปรึกษาเรื่องเอชไอวี 1 ท่าน ซึ่งมีความเห็นตรงกันร้อยละ 80 นำมา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการ ทดสอบกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวน 20 คน ที่โรงพยาบาลเชียงใหม่ อําเภอเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.8136

ใช้สูตรหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งมีสูตรดังนี้
(ประกอบ กรรณสูตร 2534:43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S_x^2} \right]$$

เมื่อ α = ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแบบสัมพัทธ์ทั้งฉบับ

2. แบบสัมพัทธ์เกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึกต่อการติดเชื้อเอชไอวี และแบบสัมพัทธ์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลจิตเวช แพทย์และพยาบาลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเรื่องเอชไอวี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงใหม่ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลพะเยา เพื่อขออนุญาตประสงค์ของการศึกษา ขออนุญาตทดสอบเครื่องมือ และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ภายหลังได้รับการอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงใหม่ให้ทดสอบเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้เข้าพบหัวหน้าฝ่ายเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตประสงค์และทดสอบเครื่องมือกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวน 20 คน ที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. ภายหลังได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลพะเยาแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบ

หัวหน้าหน่วยให้คำปรึกษาเรื่องเอตส์ โรงพยาบาลพะเยา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการวิจัย

4. ประชุมกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโรคเอตส์ โรงพยาบาลพะเยา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการนัดหมายผู้ติดเชื้อเอตส์ในการเข้ารับคำปรึกษาครั้งต่อ ๆ ไปในวันจันทร์ และพฤหัสบดี โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์เองทั้งหมด

5. เมื่อเก็บข้อมูลครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด หลังจากนั้น ได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน แล้วจัดรวบรวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (statistical package for the social science) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับและแยกวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ติดเชื้อเอตส์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลความวิตกกังวล วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนความวิตกกังวลและนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
คะแนนความวิตกกังวลแต่ละตอนเป็นคะแนนรวมจากแบบวัด ซึ่งมีค่าต่ำสุด 20 คะแนน สูงสุด 80 คะแนน การแบ่งระดับความวิตกกังวล เนื่องจากช่วงไม่ได้แบ่งช่วงคะแนนของระดับความวิตกกังวลจากแบบประเมินที่สร้างไว้ ผู้ศึกษาจึงพิจารณาแบ่งเป็น 4 ระดับ ตามความหมายของความวิตกกังวลที่ให้ไว้ในกรอบทฤษฎีวรรณกรรม ดังนี้

1. ความวิตกกังวลเล็กน้อย (mild anxiety) มีคะแนนระหว่าง 20-34 คะแนน

2. ความวิตกกังวลปานกลาง (moderate anxiety) มีคะแนนระหว่าง 35-49

คะแนน

3. ความวิตกกังวลสูง (severe anxiety) และความวิตกกังวลสูงมาก (panic) มีคะแนนระหว่าง 50-64 และ 65-80 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจากโอกาสที่คนทั่วไปจะมีความวิตกกังวลในระดับสูง หรือสูงมากเกิดขึ้นได้น้อย และยังไม่มีการศึกษามาสนับสนุนให้เห็นถึงความแตกต่างของคะแนนความวิตกกังวล 2 ระดับนี้ จึงรวมคะแนนความวิตกกังวลที่เหลือ 2 ส่วนเข้าด้วยกันแล้ว ให้ชื่อว่าความวิตกกังวลในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวล ใช้สูตรดังนี้ (เต็มศรี ชำนิจารกิจ, 2531:34-35)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i}{N}$$

เมื่อ $\sum_{i=1}^N X_i$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวล

X = ผลรวมของคะแนนความวิตกกังวล

N = จำนวนข้อคำถามทั้งหมดของแบบสัมภาษณ์ความวิตกกังวล

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความวิตกกังวล ใช้สูตรดังนี้ (เต็มศรี ชำนิจารกิจ,

2531:57-59)

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2 - (\sum_{i=1}^N X_i)^2 / N}{N-1}}$$

เมื่อ $S.D$ = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum_{i=1}^N X_i^2$ = ผลรวมของคะแนนความวิตกกังวลแต่ละข้อยกกำลังสอง

$(\sum_{i=1}^N X_i)^2$ = ผลรวมของคะแนนความวิตกกังวลทั้งหมดยกกำลังสอง

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับคะแนนความวิตกกังวล กับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว การมีบุตร และรายได้ของครอบครัวต่อเดือน โดยใช้สถิติไค-สแควร์(chi-square) และการทดสอบฟิชเชอร์ เอกซ์แซคต์ (Fisher's exact test) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ไค- สแควร์(chi-square, χ^2) (ประกอบ กรรณสูตร, 2534:145)

$$\chi^2_{df} = \frac{(O - E)^2}{E}$$

ถ้าค่า $df=1$ และ N มีจำนวนน้อยแก้ไขค่าที่ไม่ต่อเนื่อง โดยใช้ Yate's correction ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\chi^2_{df} = \frac{N \left(|AD-BC| - \frac{N}{2} \right)^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

χ^2 = สัญลักษณ์ของ ไค-สแควร์

A = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 1 ที่มีความวิตกกังวลในระดับต่ำ

B = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 1 ที่มีความวิตกกังวลในระดับปานกลางและสูง

C = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 2 ที่มีความวิตกกังวลในระดับต่ำ

D = จำนวนข้อมูลของกลุ่มที่ 2 ที่มีความวิตกกังวลในระดับปานกลางและสูง

N = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

df คือ ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom) = $(r-1)(c-1)$

2. การทดสอบฟิชเชอร์ (Fisher's exact test) (รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา, 2626:35)

ใช้ในกรณีที่ค่า $E < 5$ เกิน 20 %

$$p\text{-value} = \frac{R_1! R_2! C_1! C_2!}{N! O_{11}! O_{12}! O_{21}! O_{22}!}$$

เมื่อ p-value คือ ค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบแบบ (Fisher's exact test)

- R คือ ค่าผลรวมความถี่ของแต่ละแถว(row)
 C คือ ค่าผลรวมความถี่ของแต่ละสัตมภ์(column)
 N คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 O คือ ค่าที่ได้จากการสังเกต

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนความวิตกกังวล กับจำนวนครั้งของการให้คำปรึกษาเรื่องแอลกอฮอล์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลลิขิตและทัศนีย์ นนแส, 2535:407)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 x = จำนวนครั้งของการให้คำปรึกษา
 y = คะแนนของความวิตกกังวล
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{r \sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved